

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Myrholtet barnehage

Forord

Bergen kommune har felles mål for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23) «Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

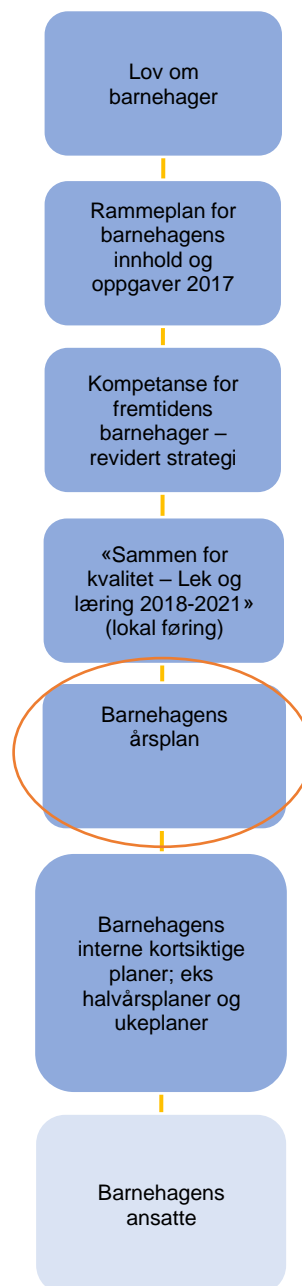
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
Del 1	
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	10
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	12
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	15
Grønt flagg	16
3.1.1 Språk som basiskompetanse	19
3.1.2 Matematisk kompetans	21
3.2 Digitale verktøy	22
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	23
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	24
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	25
4.2.1 Dokumentasjon	25
4.2.2 Vurdering	25
4.2.3 Oppfølging	26
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	26

Del to

I.	Barnesyn og lærings syn	27
II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	28
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	28
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	30
V.	Overganger	30
a.	Tilvenning i barnehagen	30
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	30
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	31
VI.	Foreldremedvirkning	32
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	33
IX.	Barns seksuelle helse	34
X.	Kultur/tradisjoner /nye tradisjoner i barnehagen.....	35

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

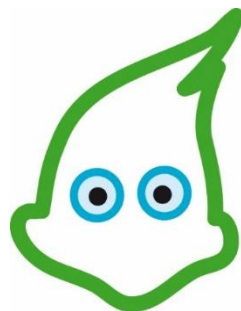
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Bli møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Myrholtet barnehage ligger i Fyllingsdalen bydel og eies av Bergen kommune. Barnehagen ble bygget i 1983 og har 3 avdelinger. Antall barn vil variere fra år til år avhengig av alder på de barna som ønsker plass hos oss. Barnehagen er 40 år i år og en bursdagsfeiring skal vi ha i høst.

I år er avdelingene inndelt som følger:

Avd Rødkløver	12 barn u/3år
Avd Hvitveis	15 barn mellom 2-4 år
Avd Blåklokke	18 barn 5-6 år

Barnehagens åpningstid er kl.07.30- 16.30.

Mål

I vår barnehage skal det være et miljø som fremmer et godt sosialt fellesskap og stimulerer språk og motorikk.

1.2 Metodevalg

I tråd med teorier og praksis, har vi ICDP som arbeidsmetode og satsingsområde i barnehagen. Alle ansatte har hatt grunnkurs i ICDP og barnehagen har 4 pedagoger som er sertifisert som veiledere i ICDP.

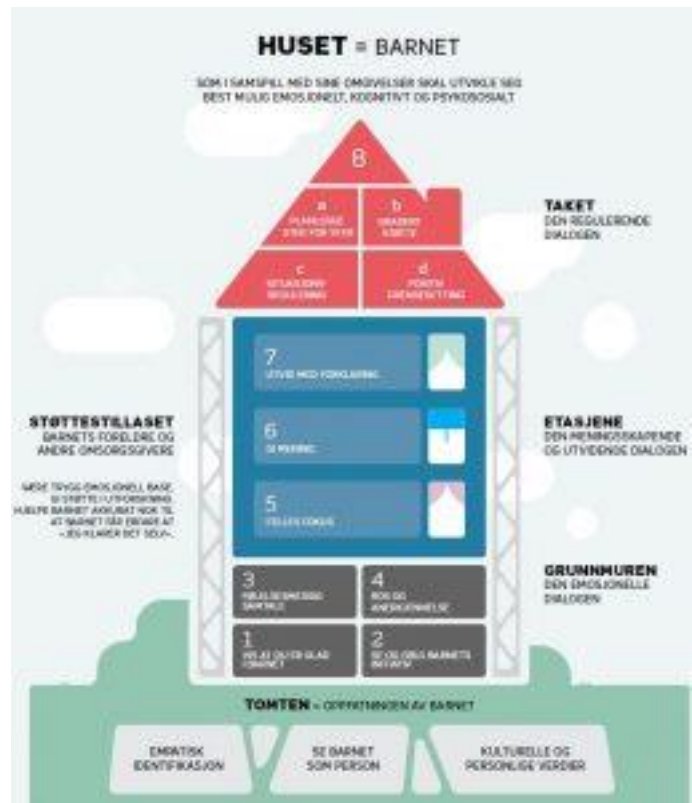
ICDP handler om å fremme barns psykososiale utvikling. Målsettingen med programmet er å understøtte omsorgskompetanse hos foreldre og andre som har omsorg for barna som sin profesjon. Programmet sikter først og fremst på å påvirke kvaliteten av kontakten og samspillet i relasjonen mellom barn og omsorgsgiver. Helt overordnet kan en si at ICDP har tre hovedmål:

- Å fremme den positive oppfatningen av og holdningen til barnet
- Å påvirke omsorgsgivers forståelse av hvor viktig samhandlingen mellom omsorgsgiver og barnet er for barnets utvikling.
- Å fremme omsorgsgivers oppfatning av seg selv som kompetent og mestrende.

ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. ICDP er anerkjent og benyttet av bl.a. UNICEF og WHO.

8 tema for godt samspill:

1. Vis at du er glad i barnet
2. Se og følg barnets initiativ
3. Følelsesmessig samtale
4. Gi ros og anerkjennelse
5. Felles fokus
6. Gi mening
7. Utvid med forklaring.
8. a) Planlegge steg for steg
b) Gradert støtte
c) Situasjonens regulering
d) Positiv grensesetting

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

- Ser barnet
- Varme
- Inkluderende

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Kjennetegn:

- Vi ser og bryr oss om hvert enkelt barn. Barnet føler at det betyr noe
- Vi justerer oss til den enkelte der de befinner seg her og nå
- Voksne gir ros og anerkjennelse. Voksne gir psykisk og fysisk omsorg

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

Kjennetegn:

- Barna blir møtt med voksne som viser at de bryr seg og er oppmerksomme på barnas hensikter og behov
- Vi møter barna med smil og glede, et trygt godt fang samt voksne som rommer barnet
- Vi setter positive grenser

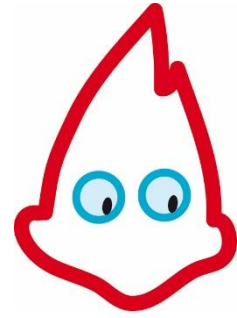
1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

Kjennetegn:

- Vi inkluderer alle barn i fellesskapet
- Alle skal føle at de er verdt noe og blir respektert som et enkelt individ
- Alle skal føle tilhørighet og at de har noe å bidra i samspill med andre
- Vi har null toleranse for mobbing

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Mål: Barna skal ha en trygg tilknytning til en eller flere voksne i barnehagen som reflekterer over sine egne holdninger og handlinger i møtet med det lærende barnet

«Barn av regnbuen» - <https://www.youtube.com/watch?v=RNcjUhj0hkc>

2.1 Tilknytning

En trygg tilknytning møter to ulike behov for barnet. Barnets behov for beskyttelse og omsorg, og barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden (Sammen for kvalitet s. 25).

Det er viktig at barna får en god tilknytning til sine omsorgsgivere, og i Myrhollet barnehage bruker vi ICDP (International Child Development Program) i denne prosessen. Personalet i barnehagen skal være en trygg base for barnet, en de alltid kan komme til, å kjenne trygghet og tilhørighet.

Kjennetegn

- ICDP sertifiserte medarbeidere
- Alle sier God morgen – takk for i dag med navn
- Barna blir møtt av en voksen i garderoben
- Barn som begynner i barnehagen får en primærkontakt som tar seg ekstra av barn og foreldre den første tiden
- Et personale som viser i ord og handling at de bryr seg om barna
- Et personale som følger barnas initiativ
- Et personale som har følelsesmessige samtaler med barna
- Et personale som gir ros og anerkjennelse
- Et personale som gir mening til det barnet opplever, og utvider med forklaringer
- Et personale som hjelper barnet å kontrollere seg selv ved å planlegge sammen og ved å sette grenser på en positiv måte
- Et personale som legger til rette for gode overganger internt i barnehagen
- Barn som gir uttrykk for trygghet og god tilknytning gjennom kroppsspråk, ord og væremåte

2.2 Lek

I Myrholtet barnehage har lek en sentral plass, både barnas egen frie lek og lek med voksen deltagelse. For barna er leken et mål i seg selv, og det er viktig for oss å legge til rette for at barna får tid og rom til å leke.

Gjennom lek skal barna få utvikle sosioemosjonell og kognitiv selvkontroll.

Utforming av det fysiske rommet er den tredje pedagogen. Leke og læringsmiljøet må være tilrettelagt og innby til lek og læring.

Rammeplanen slår fast at leken skal ha en sentral plass og sier at lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike lek både inne og ute (Rammeplanen, s. 20).

Leken er indre motivert og en drivkraft for utvikling av kompetanse. I leken stimuleres barns kreativitet, fantasi, innlevelse, kommunikasjon, evnen til samarbeid og problemløsning (Sammen for kvalitet, s. 26).

Leken er en arena for barns utvikling av vennskap, samhandling og er sentral for barns språkutvikling.

Mål:

Barna skal leke hver dag og aktivitetene i barnehagen skal være basert på lek

Barna skal møte et lekemiljø som er tilpasset deres interesser, alder og forutsetninger.

Barna skal få mulighet til å bearbeide opplevelser og erfaringer gjennom lek.

Barna skal oppleve vennskap gjennom lek og føle at de er en del av et fellesskap.

Kjennetegn:

- Personalet som legger til rette for barns medvirkning og kjenner barnas interesser.
- Et personale som organiserer hverdagen slik at det er tid og rom for barnas lek inne og ute
- Voksne som bidrar, som tilretteleggere av lek, deltagere i lek, observatører av barnas lek
- Glade, smilende, lekende barn
- Barn som deltar i prosesser rundt hva man bør ha av materiell og utstyr som innbyr til lek
- Personalet legger til rette for et læringsmiljø som har aldersprogresjon
- Personalet legger til rette for at barna får brukt og utviklet sin kreativitet
- Personalet er bevisst på det enkeltes barns behov, og gir støtte og hjelp som gjør at barnet føler mestring og tilhørighet
- Vi har gjort et av rommene i barnehagen om til lekerom, der vi har skapt ulike lekemiljø som fremmer rollelek hos barna

2.3 Læring

Vi arbeider etter et sosialkonstruktivistisk læringssyn, hvor samspill, deltagelse og bruk av språk er sentrale element.

Vi tar utgangspunkt i barnas spontane nysgjerrighet og legger til rette for utforsking og undring. Vi benytter bevisst alle dagens opplevelser og aktiviteter som læringsarena hvor vi kan stimulere barnas ferdigheter etter alder og modning. For de minste barna er dagens her og nå situasjoner den viktigste læringsarena som vi utnytter maksimalt til stimulering av språk, motorikk og samhandling. *«Barns læring tar utgangspunkt i hvordan de opplever verden. Barn lærer når innholdet gir mening og betyr noe for dem. For barnet er det ikke noe skille mellom lek og læring.»* (Sammen for kvalitet – lek og læring, s.27).

Mål:

Vi skal legge til rette for daglige gode læringsprosesser

Kjennetegn:

- Et personale som deltar i barnas lek og aktiviteter
- Leke-grupper hvor vi legger til rette for at barna skal lære om vennskap, selvkontroll, samspill og kommunikasjon
- Lek og læring henger sammen. Barn lærer når de leker.
- Samlingsstund med tema som fokuserer på lek, læring, bruk av konkrete, rim og regler, eventyr, sang og musikk som blir lagt til rette etter barnas interesser
- Vi arbeider tverrfaglig i de daglige læringsprosessene
Det betyr at det er sammenheng mellom fagområdene, språk, matematisk kompetanse, mangfold, lek, vennskap, danning og kreative aktiviteter
- Ukentlig turdag
- Bruk av digitale verktøy til informasjonsinnhenting og læring, der det er aktuelt/nødvendig
- Ukentlige grupper med språkutviklende aktiviteter

2.4 Barns medvirkning

Alle barna får delta i planlegging og vurdering og har innflytelse på egen hverdag, på denne måten ønsker vi å få barnestemmen tydeligere frem. Gjennom observasjon og refleksjon i vårt samspill med barna følger vi opp alle ulike behov og uttrykk.

Samtalene med barna om hva de har gjort og hva de tenker er en viktig del av evalueringen i barnehagen. På denne måten har barna innflytelse på det som skjer og deres bidrag blir en del av barnehagens evaluering og videre utvikling. Barna skal kjenne på at barnehagen er til for dem. For de minste barna handler det mye om at personalet leser og tolker verbale og nonverbale ytringer fra barna og lærer seg å tyde barnets kroppsspråk. For de eldste barna er det lettere å gi uttrykk for hva de mener og føler gjennom samtale. På denne måten blir barnas synspunkt tatt på alvor. Det er personalet sitt ansvar å møte hvert enkelt barn der det er i sin egen utvikling og modning.

Mål:

Myrholtet barnehage skal være et sted hvor barna får medvirke, blir sett, lyttet til, involvert og respektert.

Kjennetegn:

- Vi benytter barnesamtaler som metode for å sikre at barnas stemme blir hørt og barnesamtalene gir bedre kvalitet i arbeidet vårt for å motvirke mobbing
- Barnemøter
- Voksne som er oppmerksom og observerer barns ønsker og behov før de har fått verbalt språk
- Voksne som involverer seg i samhandling med barna og støtter barna i å uttrykke sitt syn
- Barna deltar i planlegging, refleksjon og vurdering rundt egen hverdag
- Et personale som lytter til nonverbale og språklige uttrykk fra barna
- Vi bruker dagtavle til planlegging av dagen
- Personalet viser i praksis at foreldre er en ressurs og viktig for barnas trivsel

2.5 Vennskap og fellesskap

I Myrholtet barnehage ser vi hvert enkelt barn, samtidig som alle er en del av vårt fellesskap. Vi lærer barna at alle er del av et fellesskap, selv om vi alle er unike personer med ulik bakgrunn, meninger og tanker. Alle har noe å bidra med i gruppen og alle skal bli sett og hørt.

Leken er det en kilde til anerkjennelse, vennskap, tilknytning og fellesskapet.

Mål:

Myrholtet barnehage skal være et sted hvor alle opplever å bli sett, hørt og inkludert.

Kjennetegn:

- Alle barn har noen å leke med og være sammen med
- Felles opplevelser og aktiviteter som fremmer fellesskapet
- Fra musikk til språk samlinger
- Et personale som legger til rette for forutsigbarhet, stabilitet og trygghet

- Et personale som forebygger og stopper krenkelser, mobbing og trakassering
- I alle handlinger og avgjørelser vurderer vi hva som er til det beste for hvert enkelt barn
- Lekegrupper, grupper på tvers av avdelinger

2.6 Mangfold

I Kvalitet utviklingsplan for kommunale barnehager i Bergen 2018-2023 står det at barnehagene skal gi barna et *grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*.

Vi arbeider for at alle skal ha følelsen av å bli anerkjent og sett for den de er og at hver og en har like stor verdi og er en viktig brikke for fellesskapet.

For oss betyr dette å lære barna om mangfoldet i et globalt samfunn, noe som innebærer respekt, åpenhet og toleranse for blant annet kulturer, religion, hudfarge og seksuell legning.

«Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet» (Rammeplanen s. 9).

Mål:

Være en barnehage der alle blir møtt med respekt og likeverd.

Kjennetegn:

- Vi inkluderer alle
- Respekt for hverandres kultur, livssyn og verdier
- Holdninger som bygger på respekt, tillit og trygghet
- Kommunikasjon med foreldre som avklarer hvordan de ønsker å kommunisere og motta informasjon fra barnehagen
- Familievegg med bilder av familier (avhengig av samtykke)
- Markering av høytidsdager og aktuelle nasjonaldager
- Vi har ansatte med ulik bakgrunn og kompetanse
- Vi danser BlimE dansen
- Deltar i FORUT aksjonen

Vi gleder oss til å bli kjent med Hamphless

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Barnehagen fortsetter med tema «Vi leker» og har fokuset på mangfold. Vi skal ha fokus på tilstedeværende voksne i lek og aktiviteter som støtter barnets mestring, tilhørighet og deltagelse i det sosiale samspillet.

Arbeid med mangfold handler om å bygge et inkluderende leke- og læringsmiljø, der barna opplever å høre til, blir sett og anerkjent, respektert og har innflytelse. Å skape gode og sterke sosiale bånd og relasjoner blant barn og voksne, gjennom lek og fellesskapsopplevelser, er grunnleggende for arbeidet med mangfold, likeverd og respekt (Giæver, 2014, Zachrisen, 2015 og 2020). Verdiene *ser barnet, varme og inkluderende* er førende for all kommunikasjon og samhandling i barnehagen. Disse verdiene er også førende for arbeidet med mangfold, likeverd og respekt på avdelingene.

For å få til dette vil vi i tillegg til observasjoner også ha samtaler og møter med barna der vi snakker om det psykososiale miljøet, utfra barnas alder og modenhet. I disse samtalen og møtene med barna skal vi la barna medvirke på en slik måte at vi ser igjen barnestemmen i våre planer.

Samarbeid med foreldre står sentralt i dette utviklingsarbeidet. I samarbeidet med foreldrene vil vi arbeide for å sikre oss at foreldrene får den informasjonen de ønsker seg, ha tett dialog med foreldrene rundt barnet deres og knytte foreldrene tettere inn i arbeidet med et mangfoldig leke og læringsmiljø. I arbeidet med tema arbeider vi tverrfaglig med fagområdene gjennom hele året.

Rammeplanen sier: *Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang.* (s.11)

I Myrholtet barnehage skal vi tilrettelegge for barnas lek, og det skal være en stor del av barnas hverdag. Leken er barns grunnleggende læringsform. Vi skal legge til rette for gode leke- og læringsmiljø på avdelingene, tilpasset det enkelte barn og barnegruppene. Barna skal få bruke sin nysgjerrighet og utforskertrang i arbeidet. Vi skal bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer både ute og inne.

«Du er god nok som du er!»

Gjennom leken knytter barna vennskap, de tør å være uenige og klarer å håndtere konflikter. I møte med temaet livsmestring blir barns selvfølelse en sentral del, et barn

som tror på seg selv og sammen med andre, er et stolt barn som kan møte verden med utgangspunkt for å håndtere motgang og medgang.

Dette ønsker vi å styrke og som danner ferdigheter de kan ta med seg videre i livet. Vi legger på den måten et grunnlag og aksept for at vi er forskjellige og at det er en bra ting.

Barnehagens oppdrag er å utvikle hele barnet og gi alle et godt grunnlag for livsmestring og livslang læring. Barna skal få mulighet for en allsidig utvikling gjennom samspill med andre, i sosiale, meningsfulle fellesskap hvor de har mulighet til å uttrykke seg og delta aktivt (Sammen for kvalitet – lek og læring, s. 16).

Mål:

Alle barna skal oppleve at barnehagen er et trygt og godt sted å være, og møte et miljø der de opplever tilhørighet, mestring og trivsel.

3.1 Fagområder

Barnehagen skal bære preg av at vi har høy kvalitet og et godt pedagogisk innhold hvor vi tar barnas interesser på alvor og lar dem medvirke i våre planer. I tillegg skal vi møte hvert enkelt barn der det er og sikre at det er en progresjon gjennom barnehagetiden.

Vi vet at barn er nysgjerrig og har en utforsker trang, og at barnas læring er en sammenhengende prosess i hele utviklingsløpet.

Dette legger vi til rette for i vårt daglige arbeid sammen med barna.

Gjennom vårt daglige arbeid både internt på hver avdeling og på tvers, ønsker vi å arbeide tverrfaglig å knytte inn fagområdene i vårt daglige arbeid både i barnehagen og når vi er på tur utenfor barnehagen. Dette får vi til ved å ha parallellitet i prosessen.

Kjennetegn:

- Vi møter hvert enkelt barn der det er
- Se fagområdene i sammenheng
- Personalet tilrettelegger for ulikt læringsmiljø
- Alle skal føle seg sett, inkludert og verdsatt
- Personalet får veiledning av migrasjonspedagog
- Barna får kjennskap til den samiske kulturen
- Vise det flerkulturelle og menneskelige mangfoldet i barnehagen
- Legger til rette for barns medvirkning
- Bruke ulikt materiell og utstyr som legger til rette for skapende aktivitet og undring
- Besøke og underholde på sykehjem
- Barna får støtte i å mestre motgang
- Barn som opplever mestring

Grønt flagg

Myrholtet barnehage er Grønt flagg sertifisert.

Grønt Flagg er en miljøsertifiseringsordning rettet mot barnehager og alle typer skoler.

Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehage bidra til at barna få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynne med forståelse på hvordan de kan ta være på naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosial forhold og en forutsetning for å ta være på livet på jorden slik vi kjenner det.

Rammeplanen sier at barna skal lære å ta være på seg selv, hverandre og naturen.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

Vi har satt poteter

Mål:

Lære barna å bli glad i naturen, bli kjent med fugler i nærområdet, vekke interessen for småkryp, få kunnskap og bevissthet om insektenes rolle i naturen særlig humler og bier. Lage insekts hotell, lage frøbomber med ville vekster, lage fuglekasser, ha gleden av å dyrke egen mat til forsyning og oppleve å se forskjellige vekster vokse og gro i barnehagen.

Kjennetegn:

- Vi verner om naturen.
- Barna viser respekt for alt som lever og gror.
- Vi sparer ressurser, og bruker det vi finner i naturen.
- Vi følger naturen gjennom året, ser på småkryp, bli kjent med fugler i nærområdet og følger de vekstene vi dyrker i hagen.
- Barna får kjennskap og bevissthet om insektenes rolle i naturen særlig humler og bier sin viktige rolle i mat kjeden i pollinering av planter.
- Vi skaper insektvennlige områder i skogen ved å lage frøbomber med ville vekster som blir plantet i naturen.
- Vi lager insekthotell for å skape bolig til forskjellige insekter blant annet humler.
- Vi lager fuglekasser for å skape bolig til fugler.

- Barna får natur opplevelser og blir kjent med naturens mangfold og barnehagen bidrar til at barna opplever tilhørighet i naturen.
- Personalet oppmuntrer barna til å sortere søppel -glass/plast/papir/metall/restavfall både i barnehagen og hjemme.
- Vi dyrker og utvider vår kjøkkenhage ved å sette opp pallekasser med grønnsaker.
- Barna hjelper til med vanning, pleie og stell av kjøkkenhagen.
- Personalet vekker interessen hos barna for hage dyrking.
- 5 om dagen barnehage.
- Vi høster og bruker grønnsaker og urter vi har dyrket i barnehagen til matlaging.

Visualisering og øving gir god forståelse og mening

3.1.1 Språk som basiskompetanse

I tråd med Bergen kommune sitt satsningsområde arbeider vi bevisst og legger til rette for et godt språkmiljø for alle barn slik at hver og en får utvikle seg i eget tempo. Den voksne har ansvar for å fremme barnets språkstimulering og legge til rette for et godt språkmiljø. Barna bearbejder språk og begreper gjennom førstehåndserfaringer, hvor de daglige her og nå situasjonene er viktige språkarenaer. Vi bruker konkreter for å styrke begrepsforståelsen i de daglige aktivitetene.

Barnehagen er i første rekke en arena for språk, og barn erfarer tidlig at barn, personalet og foreldre bruker ulike varianter av talespråket. Vi er alle forskjellige med norske dialekter eller med flerspråklig bakgrunn, som er en naturlig del av hverdagen i barnehagen og sammen skaper vi en mangfoldig barnehage. For barn er det å utvikle språk, naturlig i samspill med andre mennesker.

Språk er viktig for barns utvikling og har betydning for barns identitetsutvikling. Vi stiller høye krav til den enkelte ansatte som skal være involvert og tilstede for hvert enkelt barn og fremme barns lyst til å lære og mestre. Barna bruker språket til å skape relasjoner, i lek og som redskap for å løse konflikter.

Vi skal legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler og sørge for at barna får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.

Mål:

Barn som viser nysgjerrighet, interesse og utvikler et språk med god begrepsforståelse

Kjennetegn:

- Barnet møter voksne som setter ord på det barnet er opptatt av
- Barnet møter voksne som har tid til å lytte til det barnet og snakker med det
- Barn og voksne har gode samtaler
- Bruker tegn som støtte i språkutviklingen
- Voksne som «bader» barna i ord
- Voksne som har et bevisst forhold til bruk av ordbilde og konkrete
- Musikk til språk
- Språkgrupper
- Voksne som responderer på barnas initiativ
- Hvert enkelt barn opplever språklig kvalitet i det daglige samspillet med voksne
- Utvikler et språk som fremmer egen identitetsdanning
- Får rike erfaringer med fortelling, eventyr, høytlesning, tulleord, sang, rim og regler og dramatisering
- Den voksne er tilstede i leken. Den voksne inviterer til samtale
- Barn som opplever språklig mangfold
- Voksne som støtter barna til å bruke språket for å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter

Dramatisering av boken «Lille larven aldri mett»

Vi legger til rette for progresjon som følger:

Alle barn utvikler seg i ulikt tempo ut i fra sin alder, selv om noe er likt for de fleste barn på ulike alderstrinn. Vi møter barnet der det er uavhengig av barnets alder og legger til rette for at barnet får tilpasset opplæring

3.1.2. Matematisk kompetanse

«Kan vi leke matematikk?»

Fagområde	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-6 år
Kommunikasjon, språk og tekst	<ul style="list-style-type: none"> -Bli kjent med pekebøker - vi leser - Introdusere enkle rim, regler og sanger - Lære dyrelyder - Aktivt bruk av språket verbalt og nonverbalt 	<ul style="list-style-type: none"> - Bli lest for - Lære enkle rim og regler - Lære navn på dyr - Kjenne igjen sitt eget navn - Bruke ord fra dagliglivet - Lære ord for følelser - Følge språklige instruksjoner - Finne riktige gjenstander ved at verbet nevnes 	<ul style="list-style-type: none"> - Lytte til lyder - Kunne rime - Lytte til hverandre og vente på tur - vi leser - Samtale, fortelle og formulere ønsker verbalt. - Forstå enkle preposisjoner - Spille lotto - Tulle og tøyse med ord - Forstå 4 fargenavn, nektende setninger. - munnmotorikk - 4 års gruppe 	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjent med rytme i ord - Kunne rime - Leke rollelek - Få kjennskap til sin egen bokstav - Lese fortsettelsesbøker - Leke med rimord - Fortelle vitser/gåter - Leke skrive - Ha kjennskap til alfabetet og skrevet tekst. - Kunne uttrykke seg muntlig gjennom fortelling og fortelle om hva ting er - Sette ord på følelser og meninger. - Sortere i kategorier - Forstå gradbøying av adjektiv - Munnmotorikk - Bruke digitalt verktøy - Gruppe for de eldste barna

Et matematisk språk er en del av barnets matematiske kompetanse og det hjelper barnet til å uttrykke seg og til skape sammenheng og mening i sine erfaringer.

(Sammen for kvalitet, Matematisk kompetanse, s.21) Barn oppdager, kommuniserer, er kreative og ser sammenhenger i verden. De utvikler og bruker sin matematiske kompetanse i hverdagen, gjennom lek og samvær med barn og voksne. I leken bruker barna begreper, sammenligninger, feiler, utforsker og prøver seg frem, på den måten skaper dette mestring gjennom tilegning av matematikk.

Barna skal få oppleve glede ved å utforske, erfare og tilegne seg kunnskaper innen form, tall og matematiske begreper. Personalet skal tilrettelegge for gode aktiviteter, konkretiseringsmateriell, spill, sortering slik at barna får gode kunnskaper om tall, rom og form. De voksne skal være gode rollemodeller og bruke matematisk språk i undring og samtale samme med barna. Til daglig vil vi bruke praktisk matematikk og vi skal lære barna telleregler, sanger og eventyr med matematisk innhold.

Mål:

Barn som naturlig bruker sitt matematiske språk.

Kjennetegn:

- Personalet legger til rette for utforsking, eksperimentering og undring
- Personalet deltar i lek og bruker humor, glede, spenning, fantasi og skaper lærelyst sammen med barna
- Personalet bruker rim, regler og konkrete
- Personalet bruker mattekassen
- Personalet som griper her og nå situasjonen ved å sette ord på det som foregår
- Barn og voksne som bruker matematiske begreper i språk og lek
- Barn som teller, sorterer, leker og spiller
- Barn som viser mestring og glede i møte med matematiske begreper
- Barn som bruker digitalt verktøy
- Barna blir møtt på sin nysgjerrighet og sitt interessefelt
- Barna lærer tidsbegrep som dag, måned og år
- Barna får medvirke i sin hverdag
- Spill og puslespill er lett tilgjengelig

Hvor mye er det i denne koppen mon tro?

Vi legger til rette for progresjon som følger

Fagområdet	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-6 år
Antall, rom og form	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjent på avdelingen - Utforske former og størrelser. - Bli introdusert for begreper - Rydde leker - Lære enkle preposisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> - Telling - Øve på puslespill. - Være med å lage mat. - Sortere former - Snakke om likheter og ulikheter som større, mindre, høyere og kortere. - Få interesse for matematikk i hverdagslivet ved å dekke på bordet, hvor mange er vi, hvor mange er borte? 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve på å telle - Lage enkle regnestykker, eks: i familien min bor det to voksne og ett barn: til sammen bor det tre i huset vårt. - Utforske former og mønster. - Spille spill - Bli kjent med måleenheter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve gleden ved å leke med tall og former - Ha kjennskap til tallrekken og enkle regnestrategier. - Bruke måleenheter i hverdagen - Kjenne til ulike enkle geometriske former og mønster - Kjenne til matematiske områder som volum, symmetri, speiling, mengder, sortering osv. - Kjenne igjen tallbilder

Gjennom diverse spill får barna kjennskap til telling og ulike geometriske former og mønster

3.2 Digitale verktøy

I barnehagen bruker vi smart Board, nettbrett, datamaskin og mobiltelefon og kamera som en del av vårt arbeidsverktøy.

Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

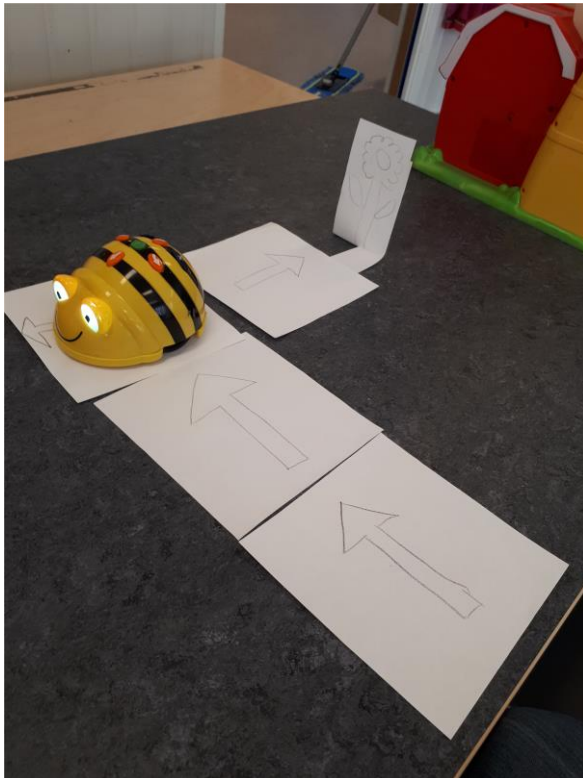
Personalet skal legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer (Rammeplan for barnehagen, s. 44-45).

Mål:

Personalet legger til rette for kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

Kjennetegn:

- De voksne bruker digitalt verktøy i sitt pedagogiske arbeid sammen med barna
- De voksne bruker forskjellige digitale verktøy, eks Beebot, digital lupe, projektor sammen med barna
- De voksne legger til rette for bruk av digitalt verktøy i sammenheng med språk og matematikk arbeidet
- Barna skal forstå at digitalt verktøy er en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap – altså et verktøy
- Lære barna nettvett

Beeboten har vært kjekk å bli kjent med for alle aldersgrupper

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Mål:

Vi legger vekt på et godt psykososialt læringsmiljø og tilrettelegger for nye mål å strekke oss etter samtidig som vi møter hvert barn der det er.

I tråd med rammeplanen er vårt læringsssyn sosialkonstruktivistisk, dvs. at læring skjer i samspill med våre omgivelser hvor barnet er aktiv deltakende i egen læring. Vi tar tak i barnas spontane nysgjerrighet og legger til rette for utforskning og undring. Sammen med engasjerte, bevisste voksne kan barna reflektere over og finne ut hvordan ting henger sammen.

For vår barnehage er den viktigste læringsarenaen her – og – nå – situasjoner i hverdagen. Gjennom barnas lek og aktiviteter stimuleres allsidig læring.

Kjennetegn:

- Bearbeider opplevelser
- Barnet får prøvd ut ulike roller
- Språkstimulering
- Øve på samarbeid
- Gi og motta omsorg
- Teknisk kompetanse
- Motoriske erfaringer
- Kunnskap om verden

Vi verdsetter barnas lek og gir rom for barns frie lek, samtidig som vi tilrettelegger og veileder lek, er deltakende voksne der det er behov og ønske for det. Sammen med barna skaper vi det fysiske rommet som inviterer til lek.

Vi legger vekt på at barna skal få varierte erfaringer hele barnehagetiden. Barna blir presentert for ulike materialer, kulturelle uttrykk, intellektuelle så vel som motoriske utfordringer, sosial kompetanse m.m. etter alder og utvikling. Vi er vårt ansvar bevisst, og sørger for at barna får mulighet til progresjon i sin læringsløype.

Vi tilpasser våre arbeidsmåter etter enkeltbarns- og barnegruppens behov for omsorg og lek, og er opptatte av at aktivitetene skal fremme læring og danning. I vårt læringsmiljø legger vi vekt på at alle barn skal oppleve mestring og styrking av selvbildet.

Vi viderefører prosjektet «Musikk til språk» i språkopplæring for både de flerspråklige barna og for de andre barna. Musikk til språk fremmer språkforståelse gjennom musikk rytmen, uttale og begrep. Barna opplever positivt fellesskap, er samlende og gir læring på tvers av alder, kultur og modning.

Undrende barn

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Mat og kosthold

Vi vil øke fokuset på mat og kosthold i Myrhollet barnehage og har meldt oss på «5 om dagen» gjennom frukt.no. Gjennom måltidene i barnehagen vil vi sette fokus på riktig kosthold, servere mat som er anbefalt av helsedirektoratet og skape det gode måltid for barna.

[5 om dagen i barnehage | Frukt.no - YouTube](#)

Kjennetegn:

- Tre faste måltid i barnehagen, der man får minst 30 minutter til å spise.
- Servering av grønnsaker og frukt eller bær hver dag
- Varierte måltider som er i tråd med Helsedirektoratets kostråd.
- Barna får tilbud om lett melk og vann til måltidene, og vann er alltid tilgjengelig.
- Begrenset servering av kjeks, is og saft.
- Servering av smoothie til bursdager.
- Personalet sitter sammen med barna ved måltidet og deltar aktivt.
- Barn som lager mat og dekker bordene.
- Håndvask før måltider og tilberedelse av mat.
- Tar hensyn til barn som har særlige behov knyttet til mat og måltider
- Lite matsvinn
- 5 om dagen barnehage, som legger til rette for at man får riktig mengde frukt, grønnsaker eller bær i løpet av tiden i barnehage.

Gode kokker gir sunne og gode resultater

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Mål:

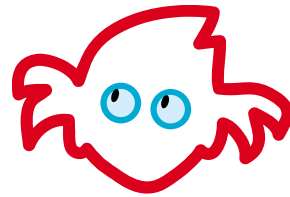
Vi ønsker å være i utvikling hele tiden samt øke kvaliteten på tilbudet vi gir.

4.2.1. Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Kjennetegn:

- Barnesamtaler
- Månedspåplan
- Oppsummering fra hver avdeling
- Observasjoner
- Bilde dokumentasjon på avdelingene
- Utstillinger av barnas arbeid
- Forestillinger fremført av barn og voksne
- Brukerundersøkelse
- Årlig vurdering av barnehagens virksomhet og funn

4.2.2. Vurdering

Barnehagen har årlig et utviklingsområde, som vi vurderer på slutten av året.

Etter fjorårets kvalitetsoppfølging satte vi oss nye mål rundt barn og foreldres medvirkning.

Vi skal systematisere vurdering og evaluering med barna og barnesamtaler.

Vi skal øke kompetansen og bevisstheten til personalet om medvirkning i det daglige møtet med barn

Vi skal sette av en del av utviklings samtalen til foreldremedvirkning.

Vi setter opp mål og kriterier og henter inn informasjon fra barna, personale og foreldre.

Kjennetegn:

- Spørreskjema eller samtale med foreldrene og personalet
- Personalets kompetanse om barns medvirkning er tema på møter i barnehagen.
- Personalet bidrar til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legger til rette for utvikling av leketemaer.
- Barna deltar i planlegging og evaluering av hverdagen sin
- Personalet analyserer og støtter og deltar på barnas premisser
- Personalet får frem hva barna mener gjennom faste barnesamtaler og observasjonen hver måned.
- Foreldremedvirkning som en del av utviklings samtale

4.2.3 Oppfølging

Vårt vurderingsarbeid blir fulgt opp på flere nivå. Personalmøter, pedagogisk ledermøter, avdelingsmøter, barnegrupper, barnesamtaler, planleggingsdager og foreldremøter er arenaer vi bruker for å jobbe videre med funn i vurderingsarbeidene. Vi reflekterer personalet oss i mellom. I vurderinger som omhandler enkeltbarn reflekterer vi sammen med foresatte. En plan for tiltak blir skriftliggjort og gjort kjent for personalet. Vurderingsarbeid, refleksjoner og oppfølging foregår kontinuerlig i vår barnehage. Dette for å sikre endring av praksis der det er nødvendig.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Ved å involvere barn og foreldre i barnehagens arbeid ønsker vi å få et felles utgangspunkt for å utvikle barnehagens kvalitet sammen. I barnehagen legger vi stor vekt på at barna blir hørt og får innvirkning på eget liv. Barna deltar i daglige gjøremål, og har mulighet til å påvirke planlegging og deltar i vurdering.

For de minste barna handler det mye om at personalet leser og tolker verbale og nonverbale ytringer fra barna og lærer seg å tyde barnets kroppsspråk. For de eldre barna er det lettere å gi uttrykk for hva de mener og føler gjennom tale.

Bergen kommune har hvert år en brukerundersøkelse som foreldrene blir invitert til å delta i. Dette er en god anledning til å delta i vurderingsarbeidet vårt.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg (SU) og et arbeidsutvalg (FAU) som er et bindeledd mellom foreldrerådet (alle foreldrene) og barnehagen.

Samarbeidsutvalget har møte ca. to ganger i året og arbeidsutvalget etter foreldrenes ønske. Vi ønsker å lytte til foreldrene og være åpen for deres innspill, så kom gjerne med tilbakemeldinger. Vi setter av en del av utviklings samtalen for å få deres synspunkter.

Kjennetegn:

- Tar på alvor og tolker barnas verbale og non verbale ytringer
- Lytter til foreldrenes innspill
- Tett samarbeid med FAU/SU
- Fellesarrangement med FAU
- Barnehagen inviterer til formelle og uformelle samlinger
- Barnehagens psykososiale miljø som tema på foreldremøte om høsten
- Foreldrene svarer på spørreskjema til årlig vurdering av barnehagens virksomhet

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Barnet ses som subjekt, som aktivt deltakende i egen utviklings- og læringsprosess. Barnet opplever og erfarer sin verden innenfra, gjennom sin kropp, sine følelser og sitt sinn. Barnets iboende nysgjerrighet er en drivkraft i søken etter ny kunnskap. Utviklingen av en god selvfølelse avhenger av at barnet møter tilstedeværende, støttende voksne som forstår barnets intensjon. De voksne i barnehagen skal møte barnet som individ, ha respekt for barnets opplevelsesverden, bidra til at barna i fellesskap med andre utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.

Vi skal møte dem med empati, slik at de selv utvikler sine egne empatiske evner. Ifølge rammeplanen skal barnehagens innhold bygge på et helhetlig læringssyn, der omsorg, lek og læring ses i sammenheng, og læringsmiljøet skal tilpasses hvert enkelt barn, uansett alder og forutsetninger. Gjennom tilrettelegging av leke- og læringsmiljøet og deltakelse i barns aktiviteter skal personalet sikre at rammeplanens målsettinger blir ivaretatt. Lærelyst og læringspotensial møtes, ivaretas og utfordres i et miljø preget av trygghet og inkludering. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna får bidra i egen og andres læring. Kontekst, samhandling og meningsskaping er derfor sentralt når det kommer til læring. Læring ses på som en sosial og aktiv prosess, og personalets evne til å møte barna der de er har avgjørende betydning. De voksne skal være aktive bidragsyttere barnets søken etter ny læring, skal ta del i barnets lek og være en trygg faktor i barnas evne til å skape gode relasjoner og vennskap.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse kan forstås som personalets evne til å se, forstå og justere seg til hvert enkelt barn, uten å gi opp sitt eget perspektiv, lederskap og integritet. Personalet skal møte barna med anerkjennelse, samt evne å se barnas fokus. Barnas opplevelser skal tilføres mening, og det skal settes positive og tydelige grenser når noe ikke er akseptabelt. Pedagogisk relasjonskompetanse handler også om at det er den voksne som alltid har ansvar for relasjonens kvalitet i samspill med barn.

Ansattes møte med enkeltbarn og barnegruppe er den viktigste byggesteinen i et bærekraftig godt psykososialt barnehagemiljø. Barn som blir tatt på alvor og blir lyttet til motiveres for læring og utvikler tillit til seg selv og andre. Personalets refleksjonsevne og fagpersonlige kompetanse er også en grunnleggende forutsetning for barns utvikling og læring. Det stilles krav til profesjonsbevissthet og profesjonsetikk. Personalet skal se barnet og møte det med en varm og inkluderende holdning som til enhver tid er til det beste for barnet og for barnegruppen. Gjennom arbeid med pedagogisk relasjonskompetanse skal barnehagen bidra til at barna:

- opplever tilknytning til stabile, tilstedeværende voksne
- opplever at de blir sett, hørt og tatt på alvor
- opplever at de er inkludert og en del av et godt psykososialt fellesskap
- får uttrykke seg og får innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen

For å arbeide mot disse målene må personalet:

- Systematisk reflektere over hvordan barnehagens barnesyn og læringssyn kommer til uttrykk i møte med barn og foreldre
- Samhandle med foreldre og legge til rette for involvering i å utvikle et godt psykososialt miljø.
- Utvikle sin kompetanse i å møte kulturelt mangfold på en inkluderende måte
- Videreutvikle sin relasjonskompetanse gjennom sensitiviseringsprogram som ICDP
- Bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling. mellom kjønnene, og aktivt arbeide for å rekruttere og beholde menn i barnehagen

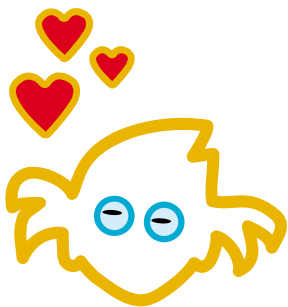
Pedagogisk relasjonskompetanse er en forutsetning for å skape gode grunnlag for livslang læring i det 21. århundre, og barnehagen skal ha høy kvalitet på arbeidet med dette området.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Begrepet danning omfatter alle møter, opplevelser og erfaringer vi gjør gjennom hele livet som påvirker og danner oss som mennesker. Barna skal være aktive aktører i egne danningprosesser. Gjennom dette danningperspektivet vil vi beskrive hvordan barnehagen ser på omsorg, lek og læring for livsmestring i det 21. århundre. Rammeplanen sier; «Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger». Med dette forstår vi vårt ansvar som rollemodeller i barnehagen.

Omsorg er å ville hverandre vel, omsorg kan være blikkontakt, nærhet, tilknytning, men også at vi voksne er lydhør for barnas uttrykk og imøtekommer dem med sensitivitet. Omsorg kan være nødvendig grensesetting og veiledning der vi voksne erkjenner vårt ansvar med å være større, sterkere, klokere og god for at barna får utvikle tillit til seg selv og andre. «Leken er barnets naturlige uttrykksform og for barnet er leken et mål i seg selv. Barnet opplever ikke noen forskjell på lek og læring i sitt perspektiv. Barn lærer av alle sine erfaringer, og det er barnehagens oppgave å tilby et rikt og variert leke- og læringsmiljø som ivaretar rammeplanens mandat.» (SFK-LOL 2018-2023, denne er forlenget inntil videre). Med dette forstår vi vårt ansvar som bevisste voksne. Vi skal både tilrettelegger og gripe situasjoner der barna kan utfordres for å tillære seg holdninger, ferdigheter og kunnskap som styrker deres danning og utvikling. Læringskurven er brattest i barnets første leveår.

Barnet lærer seg språk, de møter ulike mennesker, kulturer, normer, omgivelser og utfordringer. Alt barnet opplever bidrar til barnets danningprosesser og utvikling av grunnleggende kompetanse på ulike områder.» (SFK-LOL 2018-2023). Med dette forstår vi at våre egne holdninger, ferdigheter og kunnskap er avgjørende for barnas utbytte av leke- og lærings situasjoner hos oss. Kvaliteten på vår tilnærming til barna påvirker både danning, omsorg, lek og læring. Vi må være i utvikling for å møte barna der de er individuelt, sosialt og i et samfunnmessig perspektiv.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære nye ting og oppleve fremgang gjennom stadig nye opplevelser og erfaringer.

Progresjon i barnehagens innhold må ses i sammenheng med både barnas og barnegruppens progresjon. Dette er en kompleks prosess som handler om barns utvikling generelt og om barns utvikling i lek og i læringsprosesser.

For å få til dette skal personalet legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker og materiell og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter, samtidig som det skal tas hensyn til at hvert barn er unikt og utvikler seg ulikt og i forskjellig tempo.

Barna lærer best når det er balanse mellom de ferdigheter de innehar og de utfordringer de blir stilt overfor. Vi kan dele dette opp i to måter å se progresjon på i barnehagen:

- Planer for hele barnegruppen
 - Barnehagens innhold (tema, alder, aktiviteter)
 - Organisering av materiale og utstyr i barnehagen må tilrettelegges slik at barna har muligheten til utvidelse av sine aktiviteter.
 - Progresjon i det pedagogiske arbeidet for barnegruppen må fremkomme i planer.
- Tilrettelegge progresjon for det enkelte barn
 - Styrker som barnet kan bygge på og områder barnet trenger støtte på
 - Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
 - Tilpasset det enkelte barn - bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter

For å tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold må personalet både ha kunnskap innen de ulike tema og fagområdene i rammeplanen, og de må ha kompetanse om barns lærings- og utviklingsprosesser.

I arbeidet med fagområdene skal personalet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av. De skal planlegge og tilrettelegge for alle barn og bidra til at barna får mestringsopplevelser, samtidig som de har noe å strekke seg etter.

Videre skal de legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse. De skal introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer, og sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materiell, bøker, leker, verktøy og utstyr, og gjøre disse tilgjengelig for barna.

Det å kunne stille nye og relevante spørsmål og kunne reflektere over disse en avgjørende forutsetning for livslang læring i det 21. århundre.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barna får en trygg og god start i barnehagen. En positiv og god tilvenningsperiode er avgjørende, både for barnas trivsel og for foreldrenes tillitt til personalet. Det er viktig at barnehagen har fleksible rutiner, som tilpasses den enkelte families behov. Barnehagens primærkontaktordning kan være en god støtte, for å oppnå dette.

Tiltak for en god overgang fra hjem til barnehage:

- Besøksdag for nye barn og foreldre
- Startsamtale
- Velkomstskriv
- Primærkontakt
- Voksne som gir seg god tid til nye barn og foreldre
- Lengden på tilvenningsperioden tilpasses hvert enkelt barn/foreldre

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Overganger innad i barnehagen skjer når barn bytter avdeling. Som hovedregel begynner barna på «stor avdeling» det året de fyller tre år og bruker våren til tilvenning og å bli kjent på sin nye avdeling. Vi tilstreber «åpne dører» og godt samarbeid, slik at barna blir kjent med barn og voksne også på tvers av avdelingene. Dette vil bidra til å lette overgangen mellom avdelinger for både barn og foreldre.

Tiltak for en god overgang mellom avdelinger:

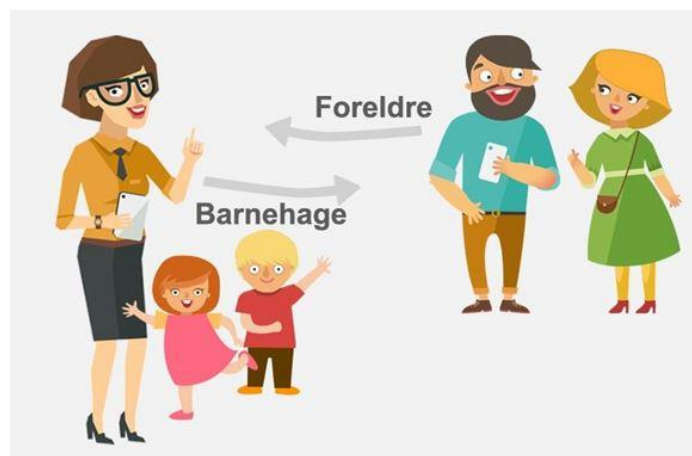
- Besøk på ny avdeling
- Delta i aktiviteter på ny avdeling
- Delta i måltider
- God informasjon til foreldre og samtale med pedagogisk leder på ny avdeling
- Grenseobjekter som sanger, eventyr og leker

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Barnehagen er en del av barnets helhetlige læringsløp. Det barnet har av erfaringer, kunnskap og verdi fra barnehagen skal oppleves som verdifullt i møte med skolen. Barnehagen, SFO og skolen skal kjenne til hverandres faglige vurderinger, arbeidsmåter og kulturer. Sammen skal vi legge til rette for at barn skal oppleve trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, samt forebygge krenkelser og mobbing.

Tiltak for en god overgang mellom barnehage og skole:

- Plan for samarbeid med nærskole/oppvekststun
- Plan for samarbeid med alle skoler barna skal begynne på
- Grenseobjekter som sanger, spill, leker, bøker
- Bruk av skolens lokaler, som gymsal, skolekjøkken og sløydsal
- Fellesturer/fellessamlinger med førskolebarn og 1. klasse nærskolen
- Overgangsmøter mellom barnehage/skole
- Overgangsskjema fra barnehage til skole: «Her er jeg»

VI. Foreldremedvirkning

Den viktigste foreldremedvirkningen er de daglige møtene i hente- og bringesituasjoner. Her får foreldrene informasjon om hvordan dagen har forløpt, og tillit og god relasjon mellom foreldre og personalet bygges. Det er barnehagens sitt ansvar å legge til rette for at det blir en god dialog. Vi skal bygge tillit med foreldrene på alle nivå, og sikre at foreldre får medvirke i utviklingen.

Foreldre kan medvirke gjennom barnehagens foreldreråd, som består av alle foreldrene. Dette danner igjen foreldreutvalget, FAU, som igjen velger sine representanter til samarbeidsutvalget (SU).

FORELDRERÅDET

FAU

SU

Foreldremedvirkning innebærer at foreldre tar del i barnehagens virksomhet, uttrykker egne tanker og meninger og er med på å utforme tilbudet som barnet gis i barnehagen. Hvor aktiv deltakelsen blir, er naturlig nok avhengig av den enkeltes kapasitet og mulighet.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraft betyr i praksis at vi skal levere langsiktig verdiskapning til fremtiden, og få dekket våre grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. For å få dette til må vi legge til rette for at barna klarer å ta vare på naturen, hverandre og ikke minst seg selv.

Vi ønsker å være åpen om hvordan vi påvirker verden rundt oss, og arbeider for å legge til rette for å inkludere barna i dette slik at vi sammen kan nå målene vi setter oss. Barnehagen skal arbeide for å fremme en praksis hvor holdninger og verdier for et mer bærekraftig samfunn står sentralt i vårt arbeid.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. Den sier også at det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. For samiske barn betyr dette å leve i samklang med, nyttiggjøre seg av og høste av naturen.

Barnehagen skal legge til rette for at barna blir kjent med naturens mangfold og få oppleve tilhørighet til naturen. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Når barna får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold starter dannelsen av et miljøbevisst menneske. Videre ønsker vi å formidle bærekraftige verdier, og ha fokus på gjenbruk.

Ved å tenke «Kan det brukes en gang til?» ønsker vi å gi barna holdninger som motvirker «bruk og kast samfunnet».

Vi ønsker å legge til rette for at barna forstår nytten av å rydde etter seg på tur, ved å la barna lære at det vi tar med oss på tur, tar vi også med oss hjem igjen.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

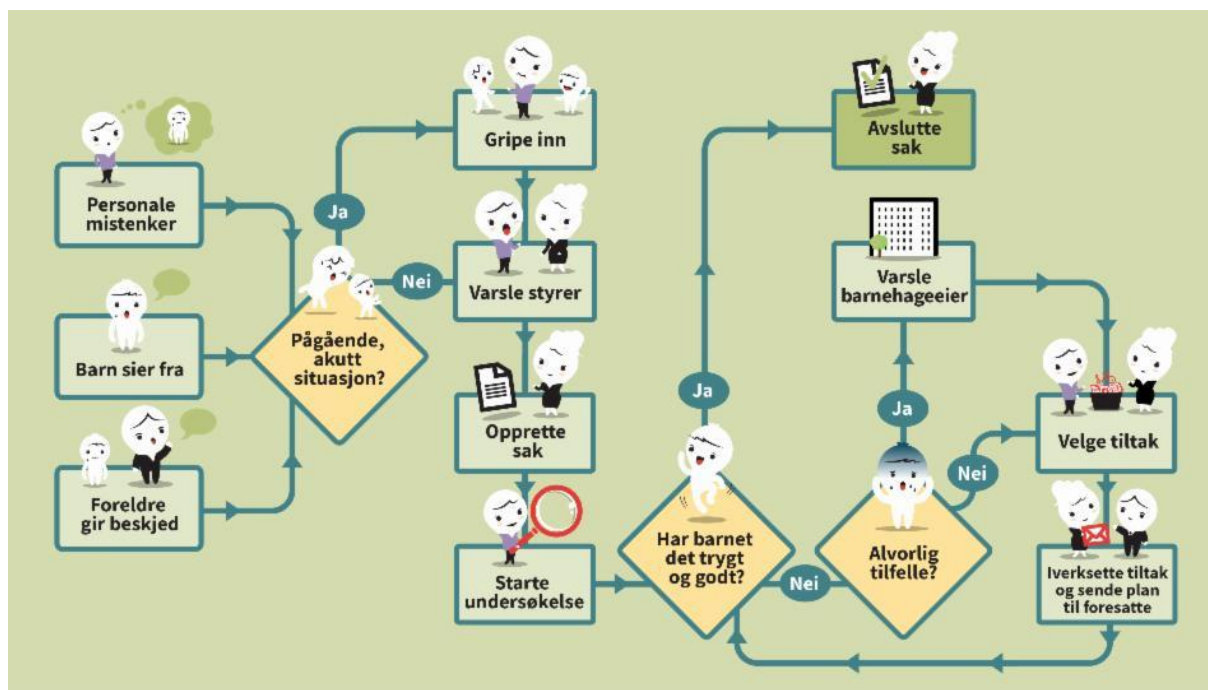
Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

X Kultur/tradisjoner /nye tradisjoner i barnehagen

Mål:

Barna skal bli kjent med våre kulturelle tradisjoner, samt få kjennskap til nye tradisjoner som vi vil videreføre i vår barnehage.

Fødselsdager

I barnehagen blir barnas fødselsdager feiret med flagging, krone, fødselsdagssang og egen bursdagstol. Det blir servert smoothie når barnet har fødselsdag til alle på avdelingen hvor barnet går. Dette ordner barnehagen.

Invitasjon til bursdager gjøres utenfor barnehagen, men når det gjelder feiring av bursdager mener vi det er viktig at foreldrene inkluderer hele grupper slik at ingen føler seg utestengt.

Høstens foreldremøte

I år skal vi ha foreldremøte **onsdag 13.september**. Invitasjon kommer.

FN- dagen

I forbindelse med FN- dagen den 24 oktober, tar vi opp temaer som: barns rettigheter, likheter og ulikheter hos menneskene, barns levevilkår og kulturer i andre land. Vi lærer om at alle mennesker er avhengige av hverandre, vennskap og likeverd, høflighet og hjelpsomhet overfor alle mennesker.

FORUT

Vi er fast deltager i organisasjonen FORUT sin årlige barneaksjon.

I år skal vi få høre historien om *Hampless og det varme hjerte*.

For å samle inn penger til aksjonen har vi et arrangement i barnehagen onsdag 25. oktober.

Samenes nasjonaldag er 6. februar

Vi legger til rette for at barna skal få kjennskap til den samiske kultur, levemåte og verdier i vår tid. Vi markerer dagen med samisk festmat og musikk/joik.

Morsmålsdagen 21. februar

Den internasjonale morsmålsdagen blir markert verden over for å fremme språklig og kulturelt mangfold. Denne markeres med felles musikk til språk samling. Vi lærer oss å telle til 5 og si hei/hadet på ulike språk.

Barnehagedagen mars 2024

Barnehagedagen markeres i mars hvert år. Vi setter fokus på ulike temaer. Formålet er å synliggjøre hva barna får oppleve, erfare og lære i barnehagen.

Vi markerer barnehagedagen med tema som gjelder for 2024.

Religiøse markeringer

Gjennom vårt arbeid med etikk, religion og filosofi skal vi legge til rette for at barna skal få en forståelse for at det finnes ulike måter å forstå ting på.

Andre aktuelle markeringer som for eksempel nasjonaldager vil bli markert ut ifra hvilken barnegruppe vi har.

Advent/jul

Målet vårt er å la barna bli kjent med julebudskapet, juletradisjoner, glede og forventning. Desember er preget av juleforberedelser, og vi prøver å skape en stemningsfull førjulstid uten for mye kav og mas. I desember har vi adventsstund hver dag hvor vi tenner lys, har adventskalender, leser fra juleevangeliet og andre julebøker og fortellinger, alt etter barnas alder og modenhet, og vi synger de kjente julesangene. Vi arrangerer juleverksted og lager julepynt og julegaver. Alle er med og alle får med noe hjem, men ut ifra barnas alder og modenhet er det forskjellig hva de mestrer.

Vi lager vår egen pepperkakeby i barnehagen. Barna har stor medvirkning når tema for prosjektet skal bestemmes.

I november starter vi med baking og pynting som senere blir laget til en flott by i et av rommene i barnehagen, før vi har en høytidelig åpning av byen vår.

Vi inviterer også barna/foreldre til å komme med bidrag.

Tradisjonen tro, vil vi også i år prøve å få levert pepperkakehus til Oasen kjøpesenter som de kan bruke i sin juleutstilling.

Luciadagen markerer vi onsdag 13. desember. Alle barna er være med å gå i «tog» rundt barnehagen før vi spiser lussekatter.

Foreldre, søsken og besteforeldre er hjertelig velkommen, og vi synger og serverer lussekatter. Det er det eldste barnet som er Lucia og får gå fremst i opptoget.

Dersom det passer, besøker de eldste barna en institusjon denne dagen.

Som avslutningen på våre juleforberedelser i barnehagen skal vi ha nissefest

torsdag 21. desember.

Da går vi rundt juletreet, får nissebesøk og spiser julegrøt med mandel.

Fastelavn

Målet vårt er å gi barna kunnskap om hva fastelavn er. Barna får lage fastelavnsris, og vi lager fastelavnsboller. **Fredag 09. februar** har vi fastelavnsfest i barnehagen.

Karneval

Dette slår vi sammen med fastelavn.

I felles sangstund synger vi karnevalsanger om hva de enkelte barn forestiller og "slår katten ut av sekken" – d.v.s. alle barna får etter tur slå på en sekk til den går i stykker og er veldig spente på hva som kommer ut.

Påske

Målet vårt er å gi barna kunnskaper om påsken og hvorfor vi feirer den. Gjennom historier fra bibelen og andre bøker tilpasset barnas alder og modenhet, formidles påskebudskapet. Temaet videreføres ved at naturen våkner til live og blomster og blader vokser fram igjen etter vinteren, og gir nytt liv til alt som gror til glede og nytte for oss. Vi sår frø og ser det vokse og gro rundt oss. Vi lager påskepynt, og **fredag 22.mars** inviterer vi foreldrene til frokost i barnehagen.

17 mai markering

I forkant av 17. mai øver vi på nasjonalsangen og andre tradisjonelle sanger. Vi lager også litt 17. mai pynt.

Vi arrangerer leker for barna og samler oss rundt festpyntet bord til lunsj som inneholder tradisjonsrik 17 mai mat.

Vi går i tog rundt i nærmiljøet under egen laget fane og synger 17 mai sanger.

Dette gjør vi **torsdag 16.mai**

Fanen kan lånes ut til foreldrerådet og tas med til skolens 17. mai tog hvis det er ønskelig å samle noen av barna under barnehagens fane i toget.

Sommerfest

FAU står som arrangør for den tradisjonelle sommerfesten i juni som er en avslutning på barnehageåret.

Dette barnehageåret blir det **onsdag 5.juni 2024**. Sommerfesten avvikles (dersom været tillater det) utendørs hvor foreldre/personalet tar med noe til et felles matbord.

Barnehagen står for underholdningen med bl.a. markering av årets "russekull" – for de barna som skal begynne på skolen til høsten. På sommerfesten er foreldre, søsken og besteforeldre hjertelig velkommen.

Avslutning for førskolebarna

I juni får de eldste barna en egen avslutning. De barna dette gjelder får egen informasjon om dette.

Planleggingsdager:

- Mandag 11.09.23
- Fredag 03.11.22
- Tirsdag 02.01.24
- Fredag 26.01.24
- * Fredag 10.05.24

Myrholtet barnehage

Myrholtet 133

5142 Fyllingsdalen

Telefon kontor 53 03 46 30

Mobil:

Avdeling Hvitveis 408 16 150

Avdeling Rødkløver 408 16 151

Avdeling Blåklokke 408 16 152

**[www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/
myrholtet-barnehage](http://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/myrholtet-barnehage)**

e-post: Myrholtet.barnehage@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**